

Μ. Ιορδανίδου, Τα φαντάσματα

Το κείμενο αυτό αποτελεί ένα μικρό αυτοτελές απόσπασμα από το μυθιστόρημα της Μαρίας Ιορδανίδου "Η αυλή μας". Η συγγραφέας με λεπτό χιούμορ παρουσιάζει τις αντιφάσεις της ανθρώπινης ψυχής και ταυτόχρονα την ευρηματικότητα του ανθρώπου στη συνάντηση ή και στη σύγκρουσή του με τα μυστήρια της φύσης, και κυρίως με το υπερφυσικό στοιχείο.

Τίτλος: Φανερώνει την πίστη της αφηγήτριας στα φαντάσματα, στην προσπάθειά της να ερμηνεύσει την αναπνοή που άκουσε στο νεκροταφείο.

Θεματικά κέντρα

-Ο άνθρωπος μπροστά στο άγνωστο και το δυσερμήνευτο.

-Η γνώση, η εκλογίκευση και το χιούμορ ως αντίδοτα στις προλήψεις.

πρόληψη: Η πίστη σε ανύπαρκτες δυνάμεις που επηρεάζουν την τύχη/ατυχία του ανθρώπου.

δεισιδαιμονία: Ο παράλογος φόβος για μυστηριώδεις, υπερφυσικές δυνάμεις.

Λόγοι που οι άνθρωποι πιστεύουν σε προλήψεις και δεισιδαιμονίες: Έλλειψη γνώσης και μόρφωσης, αδυναμία εξήγησης συμβάντων με τη λογική.

Χαρακτηριστικά δεισιδαίμονα ανθρώπου: Φόβος, απορία, αγωνία, καχυποψία, ανασφάλεια, εσωστρέφεια.

Αφηγηματικοί τρόποι

Αφήγηση: Υπάρχει στο σύνολο σχεδόν του κειμένου. Στην πρώτη ενότητα υπάρχουν στην αφήγηση στοιχεία θεατρικότητας, που αισθητοποιούνται με το β' και το α' πρόσωπο. Ιδιαίτερα στην πρώτη παράγραφο η αφηγήτρια φαίνεται πως απευθύνεται σε κάποιον αποδέκτη, στον αναγνώστη με έναν **ιδιότυπο διάλογο σε β' πρόσωπο**. Όταν αναφέρεται στο παρελθόν στη δεύτερη ενότητα, έχουμε **αναδρομική αφήγηση**.

Περιγραφή: Υπάρχει στα σημεία της νυχτερινής βόλτας προς το νεκροταφείο(εικόνες οπτικές, ακουστικές και οσφρητικές), του νεκροταφείου και στην περιγραφή του σπιτιού στο Βλυχό.

Διάλογος: Υπάρχει στη συνομιλία των γυναικών. (Ευθύς πλάγιος λόγος: Στο σημείο όπου αποκαλύπτει η Νέλλη ότι και η ίδια είχε ακούσει την αναπνοή («Ντράπηκε, μου είπε...την ιδέα της»)).

Μονόλογος: Στα σημεία όπου η αφηγήτρια διατυπώνει ανοιχτά τις σκέψεις της, αναρωτιέται, αν άκουσε την ανάσα και σκέφτεται τα παιδιά της, επίσης όταν προσπαθεί να βρει λογική εξήγηση για την ανάσα στο νεκροταφείο («Τι διάολο, μήπως έκανα λάθος», «Ακούσανε κι αυτά δεν ακούσανε;», «Τι μπορούσε να ανασαίνει...για ύπνο»)). Επίσης με μονόλογο τελειώνει το κείμενο («Το μυστήριο λύθηκε, εγώ όμως απογοητεύτηκα»).

Γλώσσα

Είναι απλή, καθημερινή με λαϊκά στοιχεία (στοιχειά, τι διάολο, κάνω χάζι, σκατζοχοίρια).

Ύφος

Είναι απλό, λιτό, ζωντανό, παραστατικό. Υπάρχει χιούμορ και λεπτή ειρωνεία.

Χρόνος

Υπάρχουν τρία επίπεδα χρόνου. Το **πρώτο** είναι το παρόν με αναφορά στο πρόσφατο παρελθόν («Κοντεύει χρόνος»). Το **δεύτερο** βρίσκεται στο μακρινό παρελθόν (εκδρομή στην Ύδρα). Το **τρίτο** μεταφέρεται μερικά χρόνια αργότερα, στην εποχή που ζευγαρώνουν οι κουκουβάγιες.

Τόπος

Αρχικά, ο τόπος είναι η αυλή και το νηπιαγωγείο, που λειτουργεί στο εσωτερικό της. Μετά, είναι το Άργος και το νεκροταφείο. Στο τέλος, είναι ο Βλυχός της Ύδρας και πιο ειδικά το σπίτι μιας γειτόνισσας.

Ενδεικτικές εργασίες-ερωτήσεις

1. Το κείμενο χωρίζεται σε τρεις ενότητες με κύριο άξονα το χρόνο. Να τις εντοπίσετε και να δώσετε έναν πλαγιότιτλο στην κάθε μία.

.....

.....

2. Να βρείτε τις προλήψεις ή τις λαϊκές δοξασίες που αναφέρονται στο κείμενο.

1.....

2.....

3.....

Ποια από αυτές απομυθοποιείται στο τέλος του κειμένου και με ποιο τρόπο;

.....
.....

3. Ποιος μας διηγείται την ιστορία;

Ποιο ρηματικό πρόσωπο χρησιμοποιεί;

Συμμετέχει στην ιστορία ή όχι και από πού το καταλαβαίνετε;

4. Να εντοπίσετε σημεία που υπάρχει:

- Αφήγηση.....
.....
- Περιγραφή.....
.....
- Διάλογος.....
.....
- Μονόλογος.....
.....

5. Γιατί η αφηγήτρια στο τέλος απογοητεύεται, ενώ λογικά θα έπρεπε να νιώθει χαρά και ανακούφιση για τη διαλεύκανση του μυστηρίου; Πώς εξηγείτε αυτή τη στάση της;

.....
.....
.....
.....

6. Να αναφέρετε άλλες προλήψεις ή δοξασίες που γνωρίζετε.

.....
.....
.....
.....

7. Να εντοπίσετε στο κείμενο μία

- μεταφορά.....
- επανάληψη.....
- αντίθεση.....
- παρομοίωση.....

8. Να αποδώσετε το περιεχόμενο του κειμένου σε 5 σειρές.

.....
.....
.....
.....

